

Choroby układu krążenia wciąż stanowią główną przyczynę zgonu niemal co drugiego Polaka i już choćby tylko dlatego stanowią jedno z głównych wyzwań dla całego systemu ochrony zdrowia w naszym kraju. Dwie trzecie dorosłych osób cierpi na zaburzenia gospodarki lipidowej, jedna trzecia choruje na nadciśnienie tętnicze, czterdzieści procent ma nadwagę lub jest otyłych. Złe nawyki żywieniowe i niewystarczająca aktywność fizyczna to główne zachowania zdrowotne odpowiedzialne za taki stan rzeczy. Co czwarty dorosły pali papierosy, wielu (tu trudniej o miarodajne dane) spożywa nadmierne ilości alkoholu. Jednocześnie systematycznej poprawie ulega standard opieki nad pacjentami z chorobami układu krążenia. Dzięki bezprecedensowemu rozwojowi w ostatnich latach kardiologii interwencyjnej znaczącej poprawie uległa przeżywalność pacjentów z ostrym zespołem wieńcowym, plasując nas w europejskiej czołówce w tym zakresie. Na przestrzeni zaledwie dekady podwojeniu uległa też skuteczność kontroli nadciśnienia tętniczego, choć w tej materii daleko nam jeszcze do najlepszych. W innych obszarach także wile pozostaje do zrobienia. Skuteczność leczenia dyslipidemii to zaledwie nieco ponad 10 procent, ale co gorsze blisko 60% wszystkich pacjentów dotkniętych chorobą w ogóle nie jest świadomych jej istnienia. Większość pacjentów, którzy przeżyli zawał serca, już po roku wraca do niekorzystnych zachowań zdrowotnych, które w dużej mierze były jego przyczyną. Nie da zaradzić się tak masowym i złożonym problemom bez mobilizacji całego systemu ochrony zdrowia. W tym kontekście nie do przecenienia jest rola lekarzy rodzinnych, internistów i innych lekarzy pracujących najbliżej codziennego życia Polaków, a więc w strukturach podstawowej opieki zdrowotnej. Od ich wiedzy, umiejętności, postaw, kompetencji i podejmowanych działań w dużej mierze zależy skuteczność całego systemu ochrony zdrowia.

Książka, którą trzymacie Państwo w ręku, ma przybliżyć lekarzom podstawowej opieki zdrowotnej kluczowe zagadnienia kliniczne i organizacyjne, związane z problemami opieki nad pacjentami z chorobami układu krążenia. Kilkudziesięciu wybitnych specjalistów, przede wszystkim z obszaru kardiologii, w bardzo przystępnej formie przedstawiło symptomatologię, postępowanie diagnostyczne i lecznicze najważniejszych i najczęstszych chorób układu sercowo-naczyniowego. Może nie zawsze i nie do końca są one do zastosowania w realiach podstawowej opieki zdrowotnej w Polsce (np. wykonanie defibrylacji, oznaczenie NT-proBNP, D-dimerów, ograniczenia czasowe i organizacyjne), pokazują jednak sposób postępowania zgodny z aktualnymi standardami wiedzy medycznej. Niewątpliwie niezwykle mocną stroną książki jest jej przejrzysty układ, atrakcyjna szata graficzna, ilustracje, tabele i algorytmy, które czynią przekaz łatwym w odbiorze.

Publikacja ta z całą pewnością nie jest typem poradnika, wspierającego decyzje lekarskie w trakcie konsultacji lekarskiej. Stanowi raczej rozbudowane i kompleksowe kompendium wiedzy na temat kardiologii, którego adresatami w intencji Autorów i Wydawcy są lekarze podstawowej opieki zdrowotnej. W moim przekonaniu może ona mieć jednak znacznie szersze grono odbiorców. Stanowiąc mogą go zarówno studenci medycyny, szczególnie zainteresowani problematyką chorób serca i naczyń, jak i lekarze wielu innych specjalności, którzy obok kardiologów zajmują się tą populacją chorych. Wszyscy oni muszą funkcjonować w całym łańcuchu struktur, który będzie tak sprawny, jak najstabsze jego ogniwo. Wiele zależy jednak także od ich współdziałania w opiece nad pacjentem. Autorzy książki nie unikali tego zagadnienia, przedstawiając przede wszystkim swoje doświadczenia w zakresie telemedycyny, które dzisiaj są jednak w większym stopniu obszarem działań o charakterze pilotażu, niż codziennych realiów podstawowej opieki zdrowotnej. Można spodziewać się, że szybki rozwój informatyzacji i komunikacji cyfrowej uczynią w niedalekiej przyszłości z telemedycyny podstawowe narzędzie wymiany informacji także pomiędzy lekarzem rodzinnym a kardiologiem. Niezależnie jednak od formy komunikacji, po obu stronach zawsze będą dwaj lekarze, którzy powinni dobrze rozumieć wzajemne kompetencje, ograniczenia organizacyjne, ale i problemy, z którymi boryka się ich pacjent. W tym obszarze, w odniesieniu do kardiologii, książka ta może stanowić nieocenioną pomoc. W moim odczuciu jednak dla optymalizacji współpracy

na linii lekarz podstawowej opieki zdrowotnej – specjalista kardiolog, potrzebne są wzajemne zaufanie i szacunek, które trudno zbudować inaczej, niż w drodze spersonalizowanych kontaktów. Jestem przekonany, że każdy lekarz rodzinny powinien ściśle współpracować z takim kardiologiem, z którym będzie w stanie zbudować wzajemne relacje zawodowe, optymalnie służące interesom zdrowotnym jego pacjentów. Do tego potrzebne są jednak zmiany systemowe, które miejmy nadzieję także nastąpią. Pierwszym krokiem jednak jest aktualna wiedza i dobre rozumienie problemów z zakresu kardiologii, a w tym obszarze książka ta może stanowić nieocenioną pomoc.